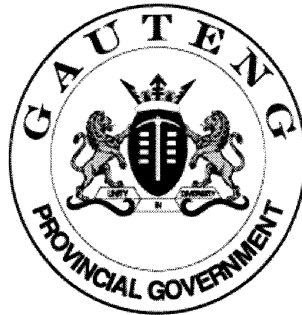

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATION
SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

OCTOBER / NOVEMBER
OKTOBER / NOVEMBER

2004

SETSWANA PUO YA
NTLHA
SEEMOGARE

(Pampiri ya Boraro)

SG

117-2/3

6 pages

SETSWANA FIRST LANGUAGE SG: Paper 3

117 2 3

SG

COPYRIGHT RESERVED / KOPIEREG VOORBEHOU
APPROVED BY UMALUSI / GOEDGEKEUR DEUR UMALUSI

LEFAPHA LA THUTO LA GAUTENG
TLHATLHOBO YA MAKGAOLAKGANG

SETSWANA PUO YA NTLHA
SEEMOGARE
(Pampiri ya Boraro)

NAKO: diura tse 2

MADUO: 80

DITAELO:

- Pampiri e, e na le dikarolo tse tharo, A, B le C.
- Araba dipotso go tswa mo dikarolong tse tharo
- Mo go karolo C tlhopa buka e le NNGWE, mme o arabe potso e le NNGWE fela.
- A potso nngwe le nngwe e simolole mo tsebeng e ntšhwa
- Dipalo tsa dipotso di se ka tsa fetolwa.
- Botswerere mo mokwalong, peo ya mabaka le thulaganyo ya dintlha di botlhokwa thata.

KAROLO YA A

TLHAMO

Tlhopha potso e le NNGWE fela mme karabo ya gago e se fete tsebe le halofo. A tlhamo ya gago e akaretse:- tikologo, setso le boago, ikonomi le tswelelopele j.j.

POTSO 1

- 1.1 Sekaseka setshwantsho se, mme o kwale seo o se tlhaloganyang ka ga sona. Naya setshwantsho se, setlhogo se se maleba:

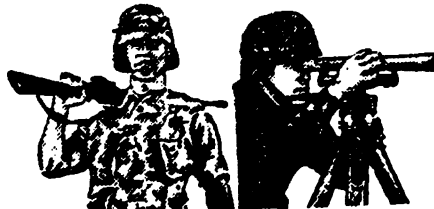
- 1.2 Sekaseka setshwantsho se, mme morago o kwale tlhamo ka fa **Thuto** e leng botlhokwa ka teng

- 1.3 Kwala tlhamo ya kganetsano ka setlhogo se: Puisano e gaisa Ntwa

NTWA KWA IRAQ

NTWA KWA IRAQ

- 1.4 Se sa feleng se a bo se tlhola

A tlhamo ya gago e nne le thuto mo go rona.

PALOGOTLHE YA KAROLO YA A: [30]

KAROLO YA B

Karolo e, e na le dipotso di le pedi; Potso ya 2 le 3. Tlhophisa potso e le nngwe fela mo potso 2 le e le nngwe fela mo potso 3.

POTSO 2

- 2.1 Kwalela morutabana wa gago **lekwalo** o mo leboge ka moo a go thusitseng ka dirutwa tse o boneng dinaledi mo go tsona.

KGOTSA

- 2.2 Le ne le tshwere kopano ya baithuti tebang le moletlo wa go oketsa matlotlo a sekolo a go direla baithuti ba setlhophisa sa bolesomapedi moletlo. Kwala **metsofiso** ya kopano eo jaaka o le mokwaledi wa baithuti. 1x15=(15)

POTSO 3

- 3.1 Romelela lefapha la phôlô **molaetsa wa fekese** jaaka o ithaopa go nna mongwe wa batlhokomedi ba balwetse ba Lobolelamading

KGOTSA

- 3.2 O konoteditse dithuto tsa gago tsa mophato wa materiki jaanong o batla tiro kwa lefapheng la ditsela le tlhokomelo. Romela lokwalo lwa gago lwa **botshelo le dithuto** go tshegetsa kopo ya gago ya tiro. 1x15=(15)

PALOGOTLHE YA KAROLO YA B: [30]

KAROLO YA C

Araba potso e le nngwe fela mo karolong e – potso 4 kgotsa 5

POTSO 4 DITLHANGWA TSA MOLOMO

Ntlhabele Dinaane – Z.S. Dipale

- 4.1 Buisa temana ke eo mme morago o arabe dipotso tse di latelang:

Ga twe e rile, e le mosetsana yo montlentle. Go ne go na le basimane ba le bararo, botlhe ba ne ba mo kopa go ratana nabo. Lerato leno le ne le beetswe maparego. E ne e se la, "Ee, ke a go rata". O ne a ba bolelela gore mongwe le mongwe yo o tla mo tlelang sengwe se se tla mo kgotsofatsang, o tla mo nyala.

Banna ba ne ba tswa go ya go batla tse di tla kgatlhisang yo o ratwang. Mongwe a tla le sethuthuthu se se fofang, se se pegang batho ba le bararo. Yo mongwe ena a tla ka seipone. Sona se ne se bontsha motho yo o iphitlhileng. Se ne se go subolola, go sa.

tshwenyenge gore o itshubile fa kae. Wa boraro a tla ka namune. Yona e ne e se namunenyanana e mongwe le mongwe a ka e sobuetsang, a bo a sala a iphimola matute a yona. Yona e ne e kgona go tsosa motho fa a sule.

Go boa kwa letsholong le le tla kgatlang mmabontle yo, ba gatsela madi. Ba rile fa ba goroga ba fitlhela a seyo kwa gaabo. Go ne go se ope yo o neng a itse kwa a neng a le teng. Ke teng fa tse di tswang go batlwa di neng tsa itshupa se di leng sona.

- 4.1.1 Neela leina la naane e e fa godimo. (1)
 - 4.1.2 Ke kopo efe e e neng e dirwa ke basimane ba mo mosetsaneng yo? (2)
 - 4.1.3 Ke eng se se neng se dira gore kopo e, e nne boima? (1)
 - 4.1.4 Kwala kopo ya mosetsana yo. (1)
 - 4.1.5 Basimane bao ba ne ba diragatsa kopo e ka go dira eng? Bolela gore mongwe le mongwe o tlišitse eng? 3x2=(6)
 - 4.1.6 Ke eng se se lerilweng ke basimane ba se se nnileng le mosola thata? (1)
 - 4.1.7 Selo / Dilo tse, di supile mosola jang? (2)
 - 4.1.8 Go dilo dingwe tse di sa dumelesegegeng mo naaneng e, ka dintlha tse THARO bontsha dilo tseo. 3x2=(6)
- [20]**

KGOTSA

- 4.2 Ka mafoko a gago, naya diteng, molaetsa le bokhutlo ba naane e le NNGWE fela mo go tse pedi tse di latelang, karabo e se fete tsebe le halofo.
 - 4.2.1 Moopana le Segwagwa.
kgotsa
 - 4.2.2 Dibera tse tharo.
- [20]**

POTSO 5 DIKGANGKHUTSHWE

Mmualebe – R.M. Malope

- 5.1 Buisa temana e, mme morago o arabe dipotso tse di latelang:-

“Mma, go a tle go tse dumelang, e seng go wela motho godimo e kete o tsoga diphateng mmogo nae”. A mo leba ka fa godimo ga digalase. “Le gale, ka ke bona o le makgaba a dipapetla, ke tla go araba ka tšhamalalo. Rre Moilwa wee! A ke o nnele faele ya sekolo se segolo sa Tšhabologo, mmogo le faele e go leng maina a barutabana ba dikolo tse dikgolo tsa sedika.”

Fa a se na go phetlha difaele tsoopedi, a bo a di boeletsa, a tšwelela ka go re “Faele ya Tšhabologo e supa fa go le phatlhatiro ya morutabanagadi. Mo maineng a barutabana ba sekolo seo, ga go na Morongwe... OoraMasilo”

- 5.1.1 Mmui wa mafoko a, ke mang? (1)
- 5.1.2 O araba mang ka mafoko a otlhe a? (1)

- 5.1.3 Tlhalosa gore mareo a a latelang a raya eng? (2)
- (a) Go tsoga mo phateng mmogo (2)
- (b) Go nna makgabe a dipapetla (2)
- (c) Go phetla faele (2)
- 5.1.4 Nopola dilwana di le THARO tse go tweng basetsana ba mophato wa materiki ba ne ba tshega morutabanagadi yo ka tsona. (3)
- 5.1.5 Morutabanagadi o ntse dikgwedi di le kae a sa bone dituelo? (2)
- 5.1.6 Ke mang yo o neng a raya morutabana gore a beye pelo? (2)
- 5.1.7 Morutabana yo, o ne a thapilwe mo lefapheng lefe? (2)
- 5.1.8 Naya leina la setlhogo sa khutshwe e. (1)
- 5.1.9 Go ya ka mosadimogolo MmaMmualebe thuto ya khutshwe e, ke eng? (2)
- [20]**

KGOTSA

- 5.2 Bodiba jo bo jeleng ngwana'a Mmaago
- (a) Ke mang yo o bolaileng Tselane, tshegetsa karabo ya gago ka mabaka a a utlwalang (15)
- (b) Kgang e, e amana jang le setlhogo sa teng, e leng *Bodiba jo bo jeleng ngwana' a mmago*. (5)
- [20]**

PALOGOTLHE YA KAROLO YA C: [20]

PALOGOTLHE YA PAMPIRI: 80